

«Από την έρευνα στη διδασκαλία»

Παπαστράτειος Δημοτική Βιβλιοθήκη Αγρινίου | Σάββατο 5 Νοεμβρίου 2016

ΣΑΛΙΜΠΑ ΖΙΖΗ | Διδάκτωρ της Οικονομικής Ιστορίας, Εμπειρογνώμων

Τα δημόσια οικονομικά: παρουσίαση, κατανόηση και εξοικείωση με τις λειτουργίες των οικονομικών του κράτους

Βιογραφικό σημείωμα

Η Ζιζή Σαλίμπα γεννήθηκε στην Αθήνα. Σπούδασε οικονομικά στη Νομική Σχολή του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Κατέχει μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών (DEA) και διδακτορικό δίπλωμα του Πανεπιστημίου Paris I – Panthéon – Sorbonne στην οικονομική και κοινωνική ιστορία με εστίαση στα οικονομικά της εργασίας. Έχει παρακολουθήσει οικονομικά στο INSEAD, με εξειδίκευση σε θέματα διεθνών χρηματαγορών και οικονομικών της εργασίας. Έχει συμμετάσχει σε εξειδικευμένα σεμινάρια με αντικείμενο τις διαπραγματεύσεις στο Διεθνές Γραφείο Εργασίας (ILO). Γνωρίζει άριστα γαλλικά και αγγλικά.

Διετέλεσε ανώτερο στέλεχος της Εθνικής Τράπεζας στο δίκτυο του εξωτερικού στον τομέα των εργασιακών σχέσεων και της διαχείρισης ανθρώπινων πόρων. Έχει διατελέσει μεσολαβήτρια στον Οργανισμό Μεσολάβησης και Διαιτησίας (ΟΜΕΔ). Έχει διδάξει οικονομική ιστορία στο Πανεπιστήμιο της Πελοποννήσου, ιστορία στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, οικονομικά και εργασιακές σχέσεις στο Μεταπτυχιακό Τμήμα Κοινωνιολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου. Άρθρα και ανακοινώσεις της έχουν δημοσιευτεί στα ελληνικά, στα αγγλικά και στα γαλλικά. Έχει συγγράψει επιστημονικά βιβλία στα ελληνικά και στα γαλλικά, με θεματολογία από την οικονομική ιστορία και τα οικονομικά της εργασίας.

Ως εμπειρογνώμων-οικονομολόγος της εργασίας, συνεργάζεται με κοινωνικούς και οικονομικούς φορείς.

Με τη συνεργασία και την οικονομική ενίσχυση

«Από την έρευνα στη διδασκαλία»

Παπαστράτειος Δημοτική Βιβλιοθήκη Αγρινίου | Σάββατο 5 Νοεμβρίου 2016

ΣΑΛΙΜΠΑ ΖΙΖΗ | Διδάκτωρ της Οικονομικής Ιστορίας, Εμπειρογνώμων

Τα δημόσια οικονομικά παρουσίαση, κατανόηση και εξοικείωση με τις λειτουργίες των οικονομικών του κράτους

Περίληψη εκπαιδευτικού σεμιναρίου

Το κράτος αποτελεί μια ισχυρή *συλλογική οντότητα*, με κύρια επιδίωξη την επίτευξη και τη διατήρηση της οικονομικής ευημερίας και της κοινωνικής ισορροπίας. Οι κανόνες που καθορίζουν τον τρόπο λειτουργίας του κράτους είναι διαφορετικοί από εκείνους που καθορίζουν τον τρόπο λειτουργίας της αγοράς. Το κράτος επιβάλλει το *θεσμικό πλαίσιο*, δηλαδή τους κανόνες που διέπουν την κοινωνική ζωή των πολιτών, την οικονομία και τη δημοκρατική διακυβέρνηση. Η σχέση του πολίτη με το κράτος δεν είναι εθελοντική αλλά *αναγκαστική*, με την έννοια ότι δεν μπορεί να επιλέξει το ίδιο το πρόσωπο αν θα συνάψει σχέση.

Τα *πολιτικά δικαιώματα* αποτελούν τη βάση για την αξίωση συμμετοχής στα οφέλη της κοινωνίας. Τα πολιτικά δικαιώματα βασίζονται στην ίδια την ιδιότητα του πολίτη και μπορεί να επιδράσουν στη λειτουργία της οικονομίας: α) *Με την παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών*, προς όφελος της κοινωνίας, ως σύνολου, β) *Μικροοικονομικά*, μεταβάλλοντας την κατανομή των παραγωγικών συντελεστών στις διάφορες παραγωγικές δραστηριότητες, γ) *Μακροοικονομικά*, με τη χρήση της νομισματικής και δημοσιονομικής πολιτικής, δ) *Με τη μεταβολή/αναδιανομή του εισοδήματος και των πόρων* μεταξύ πλούσιων και φτωχών, μεταξύ περιοχών και μεταξύ ανθρώπων διαφορετικής ηλικίας, φύλου ή φυλής.

Με τη συνεργασία και την οικονομική ενίσχυση

«Από την έρευνα στη διδασκαλία»

Παπαστράτειος Δημοτική Βιβλιοθήκη Αγρινίου | Σάββατο 5 Νοεμβρίου 2016

ΣΑΛΙΜΠΑ ΖΙΖΗ | Διδάκτωρ της Οικονομικής Ιστορίας, Εμπειρογνώμων

Τα δημόσια οικονομικά παρουσίαση, κατανόηση και εξοικείωση με τις λειτουργίες των οικονομικών του κράτους

Σημειώσεις εκπαιδευτικού σεμιναρίου

Σκοπός του σεμιναρίου

Σκοπός του σεμιναρίου είναι η παρουσίαση, η κατανόηση και η εξοικείωση με τις λειτουργίες και των οικονομικών του κράτους.

Δίνεται έμφαση στις εξής θέσεις:

Οι κανόνες που καθορίζουν τον τρόπο λειτουργίας του κράτους είναι διαφορετικοί από εκείνους που καθορίζουν τον τρόπο λειτουργίας της αγοράς.

Το κράτος εξαιτίας της ισχύος του και του μεγέθους του, επηρεάζει τις λειτουργίες της οικονομίας με σημαντικούς τρόπους.

Λέξεις – Κλειδιά

- Θεσμικό πλαίσιο οικονομίας
- Οικονομική άνοδος (άνθηση)
- Οικονομική ύφεση
- Σταθεροποίηση οικονομίας
- Υποδομές
- Αναδιανομή εισοδήματος
- Δημόσια αγαθά
- Δημόσια οικονομικά
- Δημόσια έξοδα (δαπάνες)

Με τη συνεργασία και την οικονομική ενίσχυση

- Ρυθμός ανάπτυξης της οικονομίας
- Μεταβιβαστικές πληρωμές
- Φόροι
- Φορολογική βάση
- Φορολογικός συντελεστής
- Φόρος εισοδήματος, περιουσίας, δαπάνης
- Αναλογικοί, προοδευτικοί και αντίστροφα προοδευτικοί φόροι
- Δημόσιος δανεισμός
- Εξωτερικό/εσωτερικό δάνειο
- Κρατικός προϋπολογισμός

Περίληψη

Το κράτος αποτελεί μια ισχυρή συλλογική οντότητα, με κύρια επιδίωξη την επίτευξη και διατήρηση της οικονομικής ευημερίας και της κοινωνικής ισορροπίας.

Το κράτος επιβάλλει το *θεσμικό πλαίσιο*, δηλαδή τους κανόνες που διέπουν την κοινωνική ζωή των πολιτών, την οικονομία και τη δημοκρατική διακυβέρνηση.

Η σχέση του πολίτη με το κράτος δεν είναι εθελοντική αλλά *αναγκαστική*, με την έννοια ότι δεν μπορεί να επιλέξει το ίδιο το πρόσωπο αν θα συνάψει σχέση.

Οι δραστηριότητες του κράτους είναι συνήθως *συλλογικές* με την έννοια ότι το κράτος ενεργεί στο όνομα όλων των πολιτών.

Τα *πολιτικά δικαιώματα* αποτελούν τη βάση για την αξίωση συμμετοχής στα οφέλη της κοινωνίας. Η αξίωση αυτή βασίζεται στην ίδια την ιδιότητα του πολίτη και όχι, π.χ. στην κατοχή χρημάτων με τα οποία μπορεί κανείς να αγοράσει τα οφέλη αυτά.

Για τα *δημόσια αγαθά* (εθνική άμυνα, δημόσια ασφάλεια, εθνικά πάρκα, φάροι, λιμάνια κ.ά.) δεν ισχύει η *αρχή του αποκλεισμού*.

Τα Δημόσια Οικονομικά μπορεί να επιδράσουν στη λειτουργία της οικονομίας:

- *Με την παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών*, προς όφελος της κοινωνίας, ως συνόλου. Οι πιο σημαντικές από αυτές είναι η εκπαίδευση, η δημόσια υγεία, η εθνική άμυνα, η δημόσια υγεία, η πυροπροστασία.

Με τη συνεργασία και την οικονομική ενίσχυση

- *Μικροοικονομικά*, μεταβάλλοντας την κατανομή των παραγωγικών συντελεστών στις διάφορες παραγωγικές δραστηριότητες. Μπορεί το κράτος να επιβάλλει φόρους σε προϊόντα, να ενθαρρύνει ή να αποθαρρύνει την παραγωγή και κατανάλωση ορισμένων προϊόντων.
- *Μακροοικονομικά*, με τη χρήση της νομισματικής και δημοσιονομικής πολιτικής, για να μεταβληθεί ο οικονομικός κύκλος, να μειωθεί η αστάθεια στις τιμές και κυρίως αυτή που απορρέει από τον εναλλασσόμενο ρυθμό οικονομικής άνθησης και ύφεσης.
- *Με τη μεταβολή/αναδιανομή του εισοδήματος και των πόρων* μεταξύ πλούσιων και φτωχών, μεταξύ περιοχών και μεταξύ ανθρώπων διαφορετικής ηλικίας, φύλου ή φυλής. Αυτό επιτυγχάνεται εν μέρει διατηρώντας ένα σύνολο κανόνων που ωφελούν μια ομάδα έναντι μιας άλλης και μέσω των δραστηριοτήτων του κράτους ως παραγωγού, όπως όταν παρέχει επαρκέστερη εκπαίδευση σε μια ομάδα έναντι μιας άλλης.

Η οικονομική σημασία του κράτους έχει αυξηθεί σημαντικά και όχι σε αντιπαράθεση με τη σύγχρονη οικονομία. Η επέκταση του ρόλου του κράτους οφείλεται στους πιο κάτω παράγοντες:

- *Οικονομική συγκέντρωση*, με την ανάπτυξη των μεγάλων εταιρειών, οι οποίες έχουν τη δυνατότητα να επηρεάζουν την κυβέρνηση για ενέργειες που αποβλέπουν στην αύξηση των κερδών τους.
- *Οικονομική αστάθεια*, με την κρατική παρέμβαση και τη δημοσιονομική πολιτική.
- *Στήριξη του εισοδήματος*, με την κοινωνική μέριμνα, τη λειτουργία του Κοινωνικού Κράτους και τη θέσπιση κοινωνικών επιδομάτων.
- *Μεταβαλλόμενα πρότυπα οικογενειακής ζωής*, για την επίτευξη της ισότητας μεταξύ των φύλων τόσο μέσα στην οικογένεια όσο και στη συνολική οικονομία.

Η *δημοσιονομική πολιτική* χρησιμοποιεί τους φόρους και τις δημόσιες δαπάνες για να ρυθμίζει το επίπεδο του συνολικού προϊόντος και της απασχόλησης. Οι φόροι μπορούν να διακριθούν με διαφορετικά κριτήρια. Με βάση τη φορολογική βάση έχουμε τους *φόρους εισοδήματος, περιουσίας και δαπάνης*. Με βάση την αναλογικότητα του φόρου διακρίνονται σε *αναλογικούς, προοδευτικούς και αντίστροφα προοδευτικούς*.

Ο *δημόσιος δανεισμός*, δημιουργεί *ελλειμματικές δαπάνες*. Με τα δημόσια δάνεια καλύπτονται οι εισαγωγές κεφαλαιουχικών αγαθών.

Ο *Κρατικός Προϋπολογισμός* εκφράζει την ασκούμενη οικονομική πολιτική, με την κατανομή των δημόσιων δαπανών και την επιβολή φόρων. Ο προϋπολογισμός του κράτους μπορεί να είναι *πλεονασματικός, ελλειμματικός ή ισοσκελισμένος*, ανάλογα με τη γενικότερη κατάσταση της οικονομίας.